

POOLE LETA GALESIYA OPONO SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

¹ Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebeno sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila, iyo, potele ebe a:e magumune dadipatiya, ebe Nabiwi Godote eba:go na ebe woko kosiyodilonama: eka:na:miya, lumagi idino ubi tanalodoa:. ² Na ega:walo nago dilukulina ebe nanitabokobi midipi ekaki, ale la: piyate Galesiya opono iyaiya sosi epoma: deda:wenama, ale me leta la: bilibilinomatamo paliboma:.

³ Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta. ⁴ Nanitabola, Kelisote aimano Nabiwi Godokono ubi tanalamo tuduwatalo aimano kuba osiyodilole mabuma: ebeno igilo iyabaiamo iyatiya, ebete a me opono kawokawo kubano elawo magumune kowagaima:. ⁵ Ebema: modobola Godogodolo amama tanalote uwomua: uwomua: tetelo nitanamene. Me tabo nanitabonomola, taula!

*Godokono Wade Tabote Igilo Mula: Gabo
Kapiyanomo Awokalimina*

⁶ Me tetelo nale la: mabuma: kawonomamo nela:wa:namo, mabu la:le igilo mula: gabu idino a:da: tabo dolowiama, ebema: la:le Wade Tabone ollobila:wete potele Kelisokono nilakapo tanalodo

la: deka:la:mitia, ebe Kawodawa samonomamo atepama: wagelenamata. ⁷ La: wadenomamo nolowiala:, igilo mula: gabu idite nanitabolo kitana!: Wiyasiya epetapiate Kelisokono Wade Tabo kubaima: eba wagelenalo, iba:te iya gabu idima: tabo kiyawaote woki bilibili tanalo la:tamo ebema: ikalamenata.

⁸ Eiye! Nale dopamo tetelo kebe Wade Tabo la:tamo da:pa:kiyawaimo, potele ebe tabo iyakobi midite igilo mula: gabu idi dawokalimene, modobola Godote ebe Saitanakono Ela Opamo gito nalibomene! Ebene Unu Dulyomolono nopopi magumulo idite ebe atu kawo kuba tanalonomo dosiyodilomene, iyo, na atumu, modobola aimano kuba wiylate eba kunu atamu atumu na:ka:pemene. ⁹ Ebema: ale dopamo la: kebe tanalo ka:kiyawaolametia, nale ebe atu tanalo la: walo ma kunu kanalemata, la:le dopamo kebe Wade Tabo kelawa:ima, potele ebe tabo iyakobi midite iya igilo mula: gabu idi dawokalimene, modobola Godote ebe Saitanakono Ela Opamo gito nalibomene!

¹⁰ Numa:la:, me tabo kiyawao magumulo nale opo lumagi idi kalakalaima: kowagelena:; ega:walo nale lumagi idigodolo na moione tabo olowima: ubi kiyatina:. Ao, eba kunua:, Godote naimano tanaloma: dekalakalana, nale ebe ubi kapiyamo iyatinamo! Nanitabola, dopamo nale me opo epo epetapi bilibilinomo kalakalailaema: wagelenaimo, wiylasiya me tetelo na modobo:a: eba kunu wagelenama: mabu nale woko Kelisoko kapiyatamo osiyodilonamo, lumagi iditamo:.

Polote Iyaiya Opolo Sosi Wagilimi Woko Osiyodiloma: Godote Ebe Keba Kunu Keka:miyale

¹¹ Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ubila la: me tanalo idi wadenomamo niyatawala:, nale kebe Wade Tabo ka:kiyawaonakomo, ebe Tabote opo lumagi idino wokino tanalone ke-maigiya:. ¹² Iyo, nale ebe Tabo me opo epo magumulo iyatulamedawa idigodone kelawiya:, wiyasiya nanitabola, Ya:su Kelisote a:ka:tuwa: ebe Tabo natamo ikanamete ebno magumu ebo awokalimiya.

¹³ La: dopamo me tanalo olowimata, naimano tagala okoli magumulo nale Godoko amamatema: Yu epono osiyodilole tanalo bilibilinomo keba kunu kowaloma:talenakimo. Numa:la:, ebe tetelo nale Yu watowatopi epetapiago Godokono nani sosino epo kubanomamo kubailaema:kawokawo temeteme iba:tamo nanitabonomolo ikalame-nakima:. ¹⁴ Ega:walo naimano Yu epo epetapiate Godoko amamatema: nale ibino osiyodilole magumulo ibi eba iyatulamenalo ibi magumulo kawodawa idima: ebo ediyamo, mabu nanitabola, a Yu epono ewoniate atamo kebe iyaiya pukala kikaeamiye, nale ebe pukala bilibilinomamo tuduwatalo elawonomoma: eba eda:nalo, naimano elawo tanalote naimano ape-gabo dubu bilibiliomonono elawo gito nodoiliya.

¹⁵ Wiyasiya kalakala kawonomola, nale naimano menokono tepone awokala:no, dopamo Godote ebno nilakapo tanalodo na ka:na:mite ebo laweniya, nale walone tetelo Yu epono osiyodilole tanalo magumune pemaigate ebno nani woko kosiyodilonama:. Ega:walo nale

ibino osiyodilole magumulo eba okolinalo, ebete atu ubi tanalo walo ma kunu kiyatiya,
¹⁶ ebeno Guduno tanalo natamo awokalimite, ebene nale tote Yua:piatamo Wade Tabo eba na:kiyawaolo iba:te ebeno tanalo atumu wadenomamo kiyatawaoma:. Ebene ebe tanalote natamo da:pemaigiya, nale naimano namutupi magumulo lumagi iditamo ka:tiya:, nale keba kunu ka:nosiyodilomo ebe woki ebegodone ka:nelaema:. ¹⁷ Ega:walo Yelusalema kawo duliyomololo dilukulionamiya, nale ebe Ya:sukono alibolepi epetapino woki laema: iba:tamo atumu ka:tiya:. Iyo, na iyatawiyamo Ya:sute na ka:na:mia:no ebete ebe dubu dopamo eka:la:miya, wiyasiya nale iba:tamo nemaiga:no Ala:biya bulu opamo tote, na a:ka:tuwa: ebolo nokoliatepate ebene Dama:sakase kawo duliyomolamo walo gito kolowamiyamo.

¹⁸ Ebene netewa-kapiya ulama da:petoiya, ebe tetelo nale Pitago tabo gelama: Yelusalemamo tote eba:go netewa wuika:mo eba nokoliatepalo,
¹⁹ wiyasiya alibolepi dubu epetapi magumulo nale idi kapiyanomo ebo numiyamo, ebe dubu ebe Kawodawa Ya:sukono ekawi Ya:iimesitela.
²⁰ La: nolowiala:, nale me leta magumulo da:wokalimo ebe tabo nanitabonomola, iyo, Godoko iyatawala na a:da: tabo ka:kiyawauta:.

²¹ Ebene nale Yelusalemane samamo walo ka:pete, Siliya opo ega:walo Silisiya opamo gito nemaigiyamo. ²² Me mabuma: kebe sosi epate Yudiya opono iyaiya duliyomololo dilukulionamiya, ebe Kelisoko nanitabokobi midipiate na ibino balida:mo

unamea:no naimano tanalo ebe mabuma:
wadenomamo kiyatawaiya:. ²³ Wiyasiya
iba:te epetapino tabo gela kapiya ma kunu
olowiya, “Dopamo kebe dubute a nanitabokobi
midipi kubaiaeama: kawokawo temeteme
atamo dikaeamenaki, ebete me tetelo tabo
a:kiyawaonako epo bilibilinomate Ya:suko
nanitabokobi ka:midima:!” ²⁴ Nanitabola, iba:te
ebe tabo olowite naimano tanaloma: Godoko ebo
moiya.

2

Polote Yelusalema Kawo Duliyomololo Ali-bolepi Dubu Epetapiago Daladabutiya

¹ Ebene 14 ulama da:ka:petoi, iyalo ulamalo na Taitasiko lawete Banabasiko ebana Yelusalemamo walo na:ka:timo, ² mabu Godote ebno ubi natamo awokalimi nale ebe tanalo kosiyodiloma:. Ebene nale sosi kawokawo watowatopi kapiyago eba naladabutilo, na Wade Tabono tanaloma: kebe iyaiya tabo Yua:piatamo ka:kiyawaonakomo, ebe tanalo iba:tamo ebo awokalilaimo. Nanitabola, nale ebe tanalo nosiyodilimo, mabu na ubia:nola kebe da:ima:te naimano kodakoda woko magumulo Yua:piagodone da:pemaimiya, iba:te ebe da:imi kubakubadopoma: gelama:. ³ Ebene iba:te naimano tabo olowiote, na walubinidawa Taitasikono tanaloma: iba:te nago woki kapiyama: ebo eda:iya, ma kunu ebe Yua:dawama: eba eda:nalo, talena puliyala ebete Yu dubuno tama itamida pukala lawea:noma: eda:lo Godokono woko nago kapimiya kosiyodilonama:. ⁴ Wiyasiya aimano

aladabuti baiamo piyate a:da: elemasigi gabodo da:pelamiya, ibi a:ka:tuwa: ibi nanitabokobi midipi ekakima: eba ka:la:milo ebo geliya, ebete tama itamida pukala nelaemene. Eiye! Ebe dubate kuba woki gabodo ago paladabutiya, a piyate Yua:pi magumulo woko dosiyodilonama: aimano osiyodilo tanalo kubama: kegelama:, ebema: a Ya:su Kelisoko magumulo Mosesekono Totomu Tabono mibomibo magumune da:nemaima:, iba:te ebe tabo olowiote ubi ebo iyatiya Totomu Tabono ala:mo a walo ka:kematuoamoema:. ⁵ Wiyasiya iba:te Taitasitamo osiyodiloma: degeliya, ale ibino ubi tanalamo tudila:oa:no aimano wokilo tete da:pesolo woki netewama: keda:oa:, iyo, ale la: Yua:pi nanitabokobi midipi mabuma: ibi ebo odiyobolima:, iba:te Wade Tabono nanitabo tanalo kubaimikapoma:.

6-8 Ebe tetelo aimano taneba magumulo piyate watowatopima: deda:iya, iba:te wiysiya naimano wokono osiyodilole tanalo bilibilinomo olowiote modoboma: geliya. Iba:te me tanalo iyatawaiya, Godote iyalo tetelo natamo Wade Tabo Yua:piatamo kiyawao woko dikanamiya, dopamo ebete Pitatamo Wade Tabo Yu epatamo kiyawao woko keba kunu kikamiyale eba kunu. Nanitabola, Godote kebe elawamo Pitako Yu epatamo alibodawama: ka:midiyale, ebete ebe atu elawamo na Yua:piatamo alibonedawama: a:ka:midiniya, ebema: ebe watowatopiate naimano woko tanaloma: modoboma: gelate iya gabu idido kosiyodiloma: na kananea: Wiyasiya numa:la:, iba:te naimano woko

kubama: negelataleka: nale ebe tanaloma: woki bilibili:ma: a:keda:na:, mabu me opo epate kebe epo kawokawopima: degelana, Godote ebe dubu unu nikapiamo kulamena: wiyasiya ebete tepo magumamo ulamena.

⁹ Ebene Ya:imesiko, Pitako, ega:walo Yoneko iba:te ebe tanebapino umi magumulo kawokawo watowatopima: eba eda:onalo, iba:te naimano wade wokonomo Godogodone pe tanalo diyatawaiya, ebe tetelo iba:te na ega:walo Banabasiko aimano koto uwateuilo ale kapimiya tabo ma kunu gelima:, na Banabasiago woko Yua:pino iyiaya opolo eba osiyodilonalo, ibi wiyasiya woko Yu epono opolo bosiyodilonama:na:. ¹⁰ Ebene ale kapiya tanalo idi osiyodiloma: iba:te a ebo anaiya, ma kunu Yu epo magumulo piyate nigologolopima: deda:ona, ale Yua:pi nanitabokobi midipi kananalema: iba:te ebe epo nilakapo mani alomo tanalamo kemalagidilolenakoma:, wiyasiya numa:la:, ibino tabo olowia:no nale ebe tanalo osiyodiloma: na a:ka:tuwa: naimano ubi dopamo iyatimo.

*Polote A:ntiyoka Kawa Duliyomololo Pitakono
Kuba Osiyodilo Tanaloma: Ebe Kawiya Danya*

¹¹ Ebene egela bilibili:mo epetapi da:petoiya, tete idilo Pitate A:ntiyoka kawo duliyomolamo pemaigate kuba tanalo idi Yua:pi nanitabokobi midipi ekakiatamo da:posiyodili, na ebema: sosi epono ololo apulo ebe kawonomamo animo. ¹² Iyo, ebete ago da:pokoliyatapi, egela epeta:ilo ebete Yua:pi ekakiago bae kapimiya kalakalago enaonaki. Wiyasiya Ya:imesite Yu

dubu epetapi Yelusalemane dapaliboli, Pitate ebo iyatawi ibi piyate tama itamida pukala lawea:piago pola:nama: talenama: degelana ebe dubula, ebema: ebete ibino ubia: tabo gela tanaloma: eba toletolelo Yua:piago bae nao ebo atepi. ¹³ Ebene A:ntiyoka duliyomololo dilukuliona, ebe Yu ekaki epetapi Banabasiko ebana, iba:te Pitakono osiyodilo tanalo umite tola:go atu kuba tanalo ebo kosiyodiliya, iyo, iba:te Yelusalema duliyomolo dubuno ubia: tabo gela tanaloma: toletoleote bae nao magumulo ibino Yua:pi nanitabokobi midipi ekaki gito miyapiya.

¹⁴ Ebema: Wade Tabote ale osiyodiloma: keba kunu kanaenale, iba:te ebe nanitabo tuputupu gabu datepiya, nale ebe tanalo eba umilo ibi bilibilinomono ololo apulo Pitako kawiya ma kunu animo, “A:ma: Yu lumagima: eba eda:nalo, wiysiya Yelusalema epo pelamea:no a:ma: Yua:pino iyaiya tanalo iba:go kalakalago osiyodilolenakiyata. Eiye, me wade osiyodilo tanalola! Ebema: mabu keleka: a:ma: me tetelo ebe wade osiyodilo tanalo atepawete temeteme Yua:piatamo dikalama:wena, ma kunu iba:te a Yu epono ewonino osiyodilole tanalo waloma:talea:no a:ma: iba:go walo a:ka:luawitamene?”

*Yu Epo Ega:walo Yua:pi Iba:te Nanitabokobi
Midi Tanalo Kapiyado Ibino Igilo Mula: Tanalo
Kelaema:na:*

¹⁵ Ebema: a piyate Yu epo magumune dawokalaliyama:, a me tanalo nanitabolo iyatawala, a la: Yua:pi keba kunula:ka:

eba kunua:, mabu la:imano epo epetapi bilibilinomate Godokono nanitabo gabo iyatawa:noma: eba eda:onalo kawokawo kuba ebo osiyodilolenaka. ¹⁶ Wiyasiya a nanitabokobi midipi bilibilinomate iyatawala, lumagite Ya:su Kelisoko nanitabokobi da:midimene, Godote ebe tanalo kapiyado ebe tuputupudawama: keka:imene, ebete Mosesedo epatamo dikalamiya ebe Totomu Tabamo tuduwata tanalodoa:. Iyo, me mabuma: a Yu epo ega:walo la: Yua:pi, a bilibilinomate Kelisoko nanitabokobi midi gabodo tuputupupima: eba eda:onalo ebo gelanama:, gabo idi kitana: lumagite Godokono Totomu Tabamo tuduwata tanalodo ebeno tuputupudawama: keda:ma:.

¹⁷ Ebema: diyala, daedale wokiagodawate ma kunu da:begemene, “La: nanitabokobi midipiate Kelisoko magumulo Godokono tuputupupima: eda:oma: eba gelalo, wiysiya la:le Mosesekono Totomu Tabo epetapiamo ka:tudila:wena:. Ebema: numa:la:, Kelisote la: elawokobi midilinata la:le la:imano tudila:oa: tanalodo ele gabo kodida:ema:, kawokawo kuba osiyodilolepiate keba kunu kodidinake eba kunu!”

Na wiysiya ebetamo tabo ma kunu kegemamo, “Ao, a:ma: daedale wokilo geata! ¹⁸ Godote Mosesedo atamo dikaeamiya, nale ebe iyaiya Totomu Tabo kodakodanomolo walo a:kuwatemo. A:ma: numa:, ebete naimano nanitabokobi midi tanalodo na kebe tanalo kodakodalao laema: kubama: gelo diyatunamiya, nale ebe tanalone olobigate ebene woki iyakobi midite ebe atu tanalo walo da:kelaemo,

Godokono umi magumulo na ebe kawo kubanomo ebetamo kosiyodilomamo.”

¹⁹ Nanitabola, Godokono Totomu Tabono tanalate na niyatunamena, na a:ka:tuwa: naimano elawamo ebeno ubi tanalamo tuduwatama: modobo:. Ebema: na ebe Totomu tanalono elawo magumune nemaigate naimano elawamo osiyodilo tanaloma: gito a:iyamo, nale ebe tetene wagilimite Godokono elawamo ebeno tanaloma: kokolinama:. ²⁰ Iyo, me gabodo nale Kelisago kewa olotolowalo gito a:iyamo, ebema: me tetelo Kelisote na magumulo eba okolinalo na a:ka:tuwa: naimano elawamo walo a:kokolinamo. Nanitabola, Godokono Gudute na nilakapolo eba malagidilonenalo ebeno igilo na mabuma: iyabaiamo diyatiya, ebema: na me tetelo ebe nanitabokobi midi tanalodo bokolinamo. ²¹ Eiye! Lumagite Totomu Tabamo tuduwata tanalodo tuputupudawama: eda:ma: gabote nanitabolo nitanataleka:, a biyatawaona: Kelisokono a:e tanalo ebe kawo tanaloa:. Wiyasiya numa:la:, Totomu Tabamo tuduwata tanalodo gabon kitana:, ebema: Godote ebeno nilakapo gabon idi na diyatunamiya, nale ebe wade gabonomo ubia:noma: a:keda:namo.

3

*Godote Epono Nanitabokobi Midi Tanalodo Ibi
Tuputupupima: Da:midilina*

¹ O Galesiya opo epala:, mabu keleka: la: daedale epoma: deda:ima? Eiye, Ya:sute kewa olotolowalo da:iya, na dopamo ebe tanalono magumu la:tamo wadenomamo awokalimo!

Ebema: la:godo lo dopamo da:pola:namiya, Saitanakono osiyodilo tanalodo ebe wadewade woki potele kiyalekelametiya? Numa:la:, la:le ebeno iyaiya a:da: elemasigi tanalo uwata:wete kuba woki ma kunu malagidilo owagilimata, Godote Mosesedo epatamo dikalamiya la:le ebe Totomu Tabamo tudila:o tanalodo tuputupupima: keda:wenama:. ² Ebema: modobola la: me kapiya tanalo na nanana:la:, la:le Godokono Uliyanano elawo kebe gabodo kelawa:ima, ebeno Totomu Tabamo tudila:o gabodola:ka:, o la: ebeno Wade Tabo olowi tetelo nanitabokobi da:mida:ima ebe tanalodola:ka:? ³ Eiye, la: daedale epoma: akoeda:oala!: Godokono Uliyanate la: magumulo kebe woko kowagilimile, la: modobola:ka: ebeno elawo tanalone olobila:wete la: a:ka:tuwa: la:imano osiyodilole elawamo ebe woko opoliyama:? ⁴ Numa:la:, la:imano nanitabokobi midi magumulo kebe tanalo bilibilinomate la:tamo da:pemaimionakiya, Godote ebe tanalodo la: wadenomamo iyatulamenakiyata, a, nanitabola:ka:? Eiye, modoboa: la: ebe wadewade woki gito dodolomatilima!: ⁵ Ebema: Godote ebeno Uliyanano elawo la:tamo kawonomamo eba ikalamenalo la: magumulo kawokawo anoano tanalo dosiyodilolenako, ebe tanalote la:godo beda: mabuma: kitonale? La: Godokono Totomu Tabamo tudila:o mabuma:la:ka:, o la: ebeno Wade Tabo olowi tetelo nanitabokobi da:mida:ima ebe mabuma:la:ka:?

⁶ Ebema: modobola la: A:ibalayamakono tanalo nemalagidilala: Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, “Godote ebeno nanitabokobi

midi tanalo umite ebe tuputupudawama: ebo ka:miya.”⁷ Iyo, me Buka tabone modobola la: me tanalo wadenomamo niyatawala:, piyate nanitabokobi midipima: deda:ona ibi ebe A:ibalayamakono walone gudinomola.⁸ Numa:la:, Godote a tetelo Yua:pi uwatete ibino nanitabokobi midi tanalodo ibi tuputupupima: da:midilina, ebe tanalote maiga:no dopamo ebete A:ibalayamatamo ebe nopo eba awokalimilo Kelisokono Wade Tabono magumu ebetamo ebo kiyawaiya. Iyo, ebe tabote ebeno Bukalo ma kunu itana, “Iyaiya opolo dilukuliona ebe epo taneba bilibilinomate na ma kunu ba:toweonamenakoma:na:, ‘A:ma:le A:ibalayamako keba kunu kowaluba:wenakiya, modobola a:ma:le a atumu eba kunu nowalubinakiye.’”⁹ Nanitabola, A:ibalayamate Godokono tabo olowite nanitabokobi da:midiya, ebe tetene wagilimite Godote ebeno okoli magumulo ebe wadenomamo walubinaki, ebema: me tetelo piyate Godoko atumu nanitabokobi da:midina, ebete ibi eba kunu atumu a:kowalubilinako.

¹⁰ Wiyasiya numa:la:, piyate Totomu Tabamo tudila:oma: ibi a:ka:tuwa: ibino elawo nanitabokobi da:midilina, Godote ibi walubilia:no iba:te ibino kuba osiyodilole mabuma: kawo temeteme biyatawaonakoma:na:. Iyo, ebeno Bukalo tabote ibino tanaloma: ma kunu itana, “Totomu Tabono iyaiya tanalo bilibilinomo magumulo potele kapiya totomu kapiya tetenomolo dadikanalemene, ebe mabuma: ebete ebeno a:e uwomuamo olopoligoa:

temeteme ma kunu biyatawanakomene, ebeno kuba wibate Godogodone nanitabonomolo ka:pemene!” ¹¹ Ebema: numa:la:, a opo epo bilibilinomagodolo lumagi idite modobo:a:noma: eda:na Godokono Totomu Tabo bilibilinomamo ka:tuduwatama:, iyo, ebe tanalone a iyatawala, Totomu Tabamo tuduwata tanalodo Godote lumagi idi ebeno tuputupudawama:a:ka:midimene. Nanitabola, ebe gabu kitana:, wiyscale ya kalakala kawonomola, Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena, “Piyate Godokono tuputupupima: deda:ona, iba:te ebe nanitabokobi midi tanalodo nanitabo igilo kelaema:na:.” ¹² Ega:walo ebeno Bukalo tabo idite ma kunu kegena, “Piyate ebeno iyaiya Totomu Tabo bilibilinomamo eba tudila:onalo idi kapiya adikanalea:no, me opo epo magumulo ibinomate nanitabo igilago bilukulinama:na:,” wiyscale ya nale dopamo ma kunu gemo, ebako lumagite me opolo kokolina:. Ebema: me tanalo kawo tanalonomola, Godote ebeno Bukalo a niyatuumena, Totomu Tabamo tuduwata tanalo ega:walo nanitabokobi midi tanalo, ebe netewa tanalate iyaiya ba:pola:na, ibi kapiya:.

¹³ Ebema: nanitabola, ale Godokono Totomu Tabo adikanale mabuma: ebete a temeteme magumulo kilukulinama: degiya, wiyscale ya Kelisote a nilakapoiamel ebe temeteme uwateamete ebo a:iya. Iyo, me gabodo ebete aimano kuba osiyodilole tanalono temeteme magumune a iyalo owagaiya. Numa:la:, Kelisokono a:e tanalono magumu kawokalima: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena,

“Epate lumagi idi anakapuima: ebeno ape kewamo diyatima:na:, ebe lumagite ebeno kuba osiyodilole mabuma: Godokono ololo apulo olopoligoa: temeteme belawenakomene.”*

14 Me mabuma: Ya:su Kelisote kewa olotolowalo da:iya, ebete ebeno ubi ebo iyatiya, ebeno a:e tanalodo aimano kuba osiyodilole tanalono temeteme wiya kuwateaema:, ega:walo ebe ubila ebeno Uliyanate aimano nanitabokobi midi tanalodo a magumulo kokolinama:. Iyo, Godote Yu epo kowalubilima: dopamo nanitabonomolo egiya, wiyasiya ebete Kelisokono a:e tanalodo Yua:piatamo gigiyu atumu a:ka:iyamidiya, ibino ilukuli magumulo Godote ibi wadenomamo kowalubilinakoma:, ebete dopamo A:ibalayamako keba kunu kowalubinakile eba kunu.

*Godote Dopamo A:ibalayamatamo Kebe Tabo
Nanitabolo Degiya Ebe Tabono Elawo Ebno Iyaiya
Totomu Tabono Elawote Kadikamidaliya:*

15 Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale me opo epono osiyodilo tanalo idi uli taboma: midite ebe tanalamo la: kiyatulaemamota. Ma kunu epono ololo apulo netewa dubate ibino nopo iyatite bae kapimiya denaoma:na:, walone tetelo ibi magumulo idite ebe nopono tabo gito

---

* **3:13:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:suko tuputupudawanomola, ebete kuba idi kosiyodilon-akia:. Wiyasiya ebete kewa olotolowalo aimano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomo uwateamete, ebene uwomua: uwomua: tetelo ebe kuba tanalate ebegodolo eba pola:nalo ebete a mabuma: ebe kuba ebeno kalimamo ba:mula:leamenamene.

adikanalema: modobo:, iyo, iba:godo gabote a:kitanamene ebe tabo iyakobi ka:midima:. ¹⁶Eba kunu Godote ebeno Bukalo iyaiya tete epetapilo ebeno nopo A:ibalayamatamo eba iyatilo tabo nanitabolo ebo genaki, ebete ebe ega:walo ebeno walonepi kowalubilinakoma:, wiysiya numa:la:, ebe tabono tanalate A:ibalayamakono walonepi bilibilinomono tanaloma: unulo eba pola:nalo, ibino kawo magumu ebe walonedawa kapiyanomono tanaloma: gena, ebe dawa ebe Kelisotela.

¹⁷ Ebema: naimano kawo iyatulame tanalo ma kunula. Dopamo tetelo Godote ebeno nopo eba iyatilo kebe tabo nanitabolo degiya, ebe tabono elawote uwomua: uwomua: tetelo a:kolopolygonamene. Iyo, 430 ulama epetapi da:petoiya, ebe tetelo Godote ebeno Totomu Tabo epatamo dikalmiya, ebe Totomu Tabono elawote modobo:noma: ediya ebeno dopo tabono elawo kadikamidalema:. ¹⁸ Ebema: numa:la:, Godokono wadewade walubi tanalate Totomu Tabamo tudila:o tanalodo epatamo nemaimiotaleka:, a biyatawaona: ebete dopamo nanitabolo degiya ebe dopo tabono elawote iyalo olopoligiya. Wiysiya eba kunua:. Godote A:ibalayamatamo nanitabolo degiya, ebe nani tabo kapiyado wadewade walubi tanalo ebetamo gito ikameonaki, A:ibalayamakono osiyodilo tanalo ididoa:. Me mabuma: a iyatawala, ebe nani tabono elawote uwomua: tetelo eba itanalo, me tetelo a mabuma: atumu wade woko ebe kosiyodilona.

*Godokono Totomu Tabono Woko Osiyodilo
Tanalo*

19 Ebema: mabu keleka: A:ibalayamakono walagabo apune Godote Totomu Tabono iyaiya tanalo epatamo dikalamiya? Nanitabola, Godote ebe osiyodilo tanalodo ubi iyatiya, me opo epate aimano kuba osiyodilole tanalo wadenomamo kiyatawaoma: A:ibalayamakono walone gudu idino pe teta:mo. Numa:la:, ebe walone gudu ebe Godote pokono tanaloma: tabo A:ibalayamatamo nanitabolo degiya ebe gudula, iyo, ebe Kelisotela.

Ega:walo me tanalo idila. Dopamo tetelo Mosesete Godoko ega:walo me opo epo tetenomolo eba utinalo, Unu Dulyiomolono nopopiate Godokono Totomu Tabono iyaiya tanalo ebetamo ebo ikameiya, ebete ebe Totomu Tabono nopo ibi wadenomamo kiyatulaema:. **20** Wiyasiya walone tetelo kebe oli nopote atamo Kelisogodone ka:pemaigiyale, ebe nopono tanalo iyanomola mabu Kelisoko ega:walo Godoko ibi kapiyanomola. Ebema: numa:la:, opo lumagi idite Godoko ega:walo a tetenomolo utia:no, ebe tetelo ebe a:ka:tuwa: me opamo piya ebeno nopo a ka:piyatuaema:. **21** Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:? Godokono Totomu Tabono nopote Mosesedo da:pemaigiyi ega:walo Godokono nani Tabonomo Ge Tanalono nopote Kelisogodone da:pemaigiyi, ebe netewa nopo magumulo gowela tanalo ba:kitanale? Ao, kitana!:! Gabote nitaniyataleka: ale totomu tabo ida:mo tudila:o tanalodo nanitabo igilo kelaema:, Godote a ebe gabodo tuputupupima: eba midinalo ebeno nopo idi atamo a:kikaeamiyana:. **22** Wiyasiya ebeno Bukalo ebete a niyatuanena, me opo epo bilibilinomate kuba osiyodilole tanalono

elawo magumulo ilukulina, iba:te nanitabo igilo laema: ka:modobona:. Me mabuma: epate ibino osiyodilole tanalono elawo nanitabokobi midia:no Ya:su Kelisoko kapiya nanitabokobi da:midina, Godote ebe tanalodo kebe walubi tanalo iba:tamo ikalaema: dopamo nanitabolo degiya, ebe tanalote iba:tamo nanitabonomolo ka:pemaigamene.

²³ Nanitabola, Godote ebeno Nanitabokobi Midi Tanalono nopo awokalimia:no, dopamo tete geyageyanomolo nanitabokobi midi tanalono pe teta:mo a opo epate ebeno Totomu Tabono elawo magumulo ilukulinaina:, kuba osiyodilolepiate gabamanino idoko motolo keba kunu kilukuline eba kunu. ²⁴ Iyo, Godote ebeno Totomu Tabo atamo dikaeamoiya, ebeno ubi ma kunu iyatiya, ale ebe tabono elawo magumulo eba ilukulinalo ebe tabono iyaiya tanalate Kelisokono pe teta:mo a wadenomamo iyatuamenapete, ebene ale ebegodone ebeno oli nopo idi dolowioma: ebe nanitabokobi midi tanalodo ebeno tuputupupima: ebo keda:omalema: ²⁵ Ebema: kalakala kawonomola, a me tetelo Totomu Tabono elawo magumulo kilukulina:, iyo, ebe tanalono elawote agodone iyalo olopoligiya, nanitabokobi midi tanalote da:pemaigiy a ebe tetelo.

²⁶ Numa:la:, Ya:su Kelisoko magumulo la: bilibilinamate ebe nanitabokobi eba midinalo Godokono gudima: beda:onamata. ²⁷ Iyo, la:le obamo waduba:midaole tanalo Kelisoko magumulo elawimata, ebema: me tetelo la: ebeno oli okoli tanalago wapata:lamenamata, lumagite oli kaliku pulite kalakalago keba

kunu kepata:nakole eba kunu. ²⁸ Ebema: nanitabola, la: Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, la: piyate Yu epoma: deda:wenama ega:walo la: piyate Yua:pima: deda:wenama, la: piyate epetapino wiya: woko dosiyodilawenama ega:walo piyate la: a:ka:tuwa: la: kowalubila:ema: mani woko dosiyodilawenama, la: piyate dubuma: deda:wenama ega:walo la: piyate kamiyalema: deda:wenama, Godokono umi magumulo la: bilibiliromo kapiya eponomolata, la: iyaiya epoma: keda:wena:. ²⁹ Iyo, la: bilibiliromo Kelisokono epolata, ebema: la: A:ibalayamakono nani walone gudima: eba eda:onalo, Godote ebetamo uwomua: walubi tanalo ikameoma: nanitabolo degiya, la: atumu Godogodone atu walubi tanalo ba:kelawenakomata.

4

Godokono Nani Gudino Tanalo

¹⁻² Ebema: nale uli tabo idi ma kunu gemo. Kowo dubu idino moto epo magumulo ebeno nani gudu ega:walo wiya: wokopi iba:te kapimiya ilukulina. Nanitabola, walone tetelo ebe gudute ebeno nabiwigodone inamabu bilibiliromo ega:walo elawo kuwatemene, wiysiya ebeno nabiwitie ebeno tanaloma: kebe tete modoboma: kegiyale, ebete ebe kowo teta:mo maiga:no dopamo ebe a:ka:tuwa: ebeno ubilo tanalo idi kosiyodilona:. Iyo, ebete da:pesoma: eba eda:nalo, ebeno nabiwitie piyatamo elawo dikalamiya iba:te ebeno dawalipima: ega:walo iyatulamepima: keda:onama:, ebete ebe

kawokawopino tabamo gito tuduwatanako, ebno nabiwino wiya: wokopiate ibino woko namutupiatamo keba kunu ka:tudila:onake eba kunu. ³ Ebema: a atumu, kuba uliyana magumulo piyate me opolo ega:walo tobolo unulo kawokawopima: deda:ona, a dopamo ibino elawo magumulo ilukulinaima: aimano tepo magumuno iyatawa tanalote kawoma: eda:teta:mo. ⁴ Ebene ebe tetenomote Godokono ubilo modobonomolo da:pemaigya, ebete ebno Gudu me opamo ebo palibiya, iyo, ebete kamiyale idino tepo magumune awokalate a opo epago Godokono Totomu Tabono elawo magumulo okolinami. ⁵ Numa:la:, ebete eba kunu osiyodiliya, a piyate eba:go Totomu Tabono elawo magumulo dilukulinaima:, ebete a ebe elawo magumune eba wagailo ale Godokono nani gudima: ebo keda:omalema:.

⁶ Ebema: kalakala kawonomola, mabu a nanitabokobi midipiate me tetelo Godokono gudima: deda:onama:, ebete ebno Guduno Uliyana atamo ebema: palibiya ebete aimano tepo magumulo ka:pokolinama:. Numa:la:, ebe Uliyanate ado Godoko Abama: eba ka:minalo ebe da:toweomenako ebe dawala. ⁷ Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma: dopamo Totomu Tabono wiya: wokodawama: eba eda:nalo kebe temeteme magumulo dokoliawenamiya, a:ma: ebe temeteme magumune iyalo nemaigawete me tetelo wiya: wokodawama: walo keda:wena:, a:ma: wiyasiya Godokono nani guduma: eda:nata. Ega:walo me tanalo idila. A:ma:le ebno guduma: deda:wena, ebema: Godote ebno

gudi mabuma: kebe wadewade tanalo iyalo dogodogokobi da:midiliya, ebe iyaiya walubi tanalo ebete a:ma:tamo uwomua: tetelo gito bikameonakoma:ta.

Polote Galesiya Sosi Epono Tanaloma: Woki Bilibili Tanalo Dawokalimiya

⁸ Numa:la:, dopamo la: Godokono nanitabo tanalo iyatawa:noma: eba eda:onalo, epetapiate kebe kubakuba uliyana kamamalatelene la: ebe uliyanano temeteme ikalame tanalono elawo magumulo atumu nilukulinaimata. ⁹ Wiyasiya me tetelo la: Godokono nanitabo tanalo uimata, ebete iyalo tetelo la:imano tanalo nanitabolo dulamelelamiyala ebe dawala. Ebema: la: ebe nanidawama: eba gelanalo, mabu keleka: la: ubi diyata:wenama, la:le dopamo kebe kubakuba uliyanano temeteme magumulo kilukuliawenaima la: ebe atu uliyanano tanalamo walo ka:kolobila:ema:? Eiye, ebe uliyanate nigologolopimu ilukuliona, iyo, ibino elawo nanitabolo kitana: la: kowalubilitama!: Ebema: la: ubi beda: mabuma: kiyata:wenama ibino elawo magumulo walo ka:kilukuliawenama:? ¹⁰ Eiye! La:imano wokiate kubakubaote, ebene Yu epono osiyodilole magumulo iba:te kawokawonomoma: degelana, ebe iyaiya egelano tanalo, ega:walo oli saganano tanalo, ega:walo kawokawo soliyomuno tanalo, ega:walo ulama epetaipino kawokawo osiyodilole tanalo, la: atumu ebe tanalo kawokawonomoma: gelanamata! ¹¹ Ebe mabuma: nale la:imano nanitabokobi midi tanaloma: woki bilibilima: editamo. Nale la: magumulo kebe woko

kodakodal o kosiyodilimo, diyala, ebe wokono da:ima:te iyalo a:kubakubaiya!

¹² Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale la: towelaemata, nale dopamo la:go kapiyama: keba kunu ka:pedimo, modobola la: eba kunu nago kapiyama: eda:wete na nibaminatena:la:. Iyo, dopamo la:le temeteme natamo kikanama:wenakia:, ebema: la: niyaniyata, me tetelo temeteme natamo ikanaema: akowagilima:la:. ¹³ Nanitabola, natamo dopamo demaigi, la: ebe tanalo iyatawalata, ma kunu gabugabute na dunamiti, na ebe tanalodo wade tete umite Godokono Wade Tabo la:tamo ebo kiyawaimo. ¹⁴ Ebe tetelo naimano gabugabuno tanaloma: la: na eba walubinilo mibo tanalote la:tamo emaigi, wiyasiya la:le na malogonea:no, la:imano tepo magumuno wokilo la:le na Godokono Unu Duliyomolono nopolawa idi keba kunula:ka: eba kunu da:midina:ima, naimano tabo kiyawao tanalo ubia:noma: keda:wea:, iyo, la:le na Ya:su Kelisoma: midina:wete na kalakalago ebema: lawenimata. ¹⁵ Numa:la:, ebe tetelo la:godolo na mabuma: ditanati, ebe kalakala beda: kawonomola:ka!: Ebema: beda: tanalote kemaigile la:imano kalakala ebo kanakapuima:? Nanitabola, dopamo la:le na mabuma: ubi ma kunu iyatimata, gabote nitanataleka: la: magumulo idite ebeno wadewade balidi magobelete natamo gito bikanamena:. ¹⁶ Wiyasiya numa:la:, nale me tetelo Godokono nanitabo tanalo la:tamo walo dakawokaliminamo, ebe mabuma: la: epetapi

la:imano wokilo na nilakapoinamea:no la:le na
la:imano goweladawama: midininamata!

¹⁷ Nanitabola, piyate Godokono mailamo
a:da: tabo da:kiyawaonaka, iba:te la:imano
tanaloma: ibino ubi kawonomamo ma kunu
iyatina, iba:te la:imano woki kubailamete,
la: ega:walo na, a iyaiya kalomoema:, ebene
la: ibino tanebapima: eba eda:olo la:imano
ubi iba:tamo atumu kawonomamo ebo
kalomomamota. ¹⁸ Ebema: numa:la:, lumagi
idite la: nanitabo gabodo kowalubilitama: ebeno
ubi kawonomamo diyatimene, ebe tanalo
wadenonomola. Iyo, nale la:godolo luta tetelo
ega:walo nale luta: tetelo, la:le ebako wade
iyatulamedawatamo ubi diyata:ema, kuba:nola,
naimano kalakalate ebema: kitnamene!
¹⁹ Wiyasiya la: idawano gudia:, la: naimano
wadewade nanitabokobi midipi gudinomolata,
ebema: nale la: mabuma: diyatawitamo,
ebe temeteme tanalo ebe kamiyalete gudu
alaima: temeteme diyatawanako eba kunula!
Nanitabola, ebe temeteme tanalote nagodolo
kitnamene la:le la:imano nanitabokobi midi
magumulo Kelisoko keba kunula:ka: ebako
epoma: deda:ema ebe teta:mo, ²⁰ ebema:
numa:la:, la: mabuma: nagodolo ditana ebe
woki bilibili tanalo da:pesoa:. Me mabuma:
nale naimano ubi tanalo kawonomamo ma kunu
iyatitamo, gabote ditanamene nale me tetelo
pete la:go kapimiya ilukulite Godokono nani
tabono tanalamo la: diyatulametama, ebe atu
tetelo naimano nilakapo awokalimi tanalamo la:
kowalubilimamota!

*A:igako Ega:walo Selako Ibino Uli Tabono
Magumu Tanalo*

²¹ Ebema: la: piyate Godokono Totomu Tabono elawo magumulo walo ilukulima: ubi diyata:wenama, la: me tanalo na nanana:la:. Mosesete Godokono Buka magumamo kebe Totomu Tabo kakuloliyale, la: modobola:ka: ebe Totomu Tabono kawo magumunomo nanitabonomolo laema:? ²²⁻²³ Numa:la:, Godokono Bukalo tabote me tanalo awokalimina, A:ibalayamate dubu gudi netewa ulamiya, dopo gudute ebeno wiya: wokodawa kamiyale godone awokalate, idite ebeno nani kamiyale godone akawokaliya. Ebene dopo gudute epono kateneno ubi tanalodo eba awokalalo, gudu idite wiyasiya Godokono anoano tanalodo awokaliya, mabu dopamo ebete A:ibalayamatamo tabo nanitabolo egiya ebeno kamiyalete ebe gudu kalaimene.

²⁴ Numa:la:, ebe kamiyale netewano tanalo ebe a iyatuaema: uli taboma: eda:na, ega:walo me tanalono magumu ebe ma kunula. Netewa kamiyale ebe Godote iyaiya nopo epatamo dawokalilamiya ebe netewa tanalo keba kunula:ka: eba kunula. Dopo kamiyale A:igate wiya: wokodawama: deda:nami, ebema: ebete kebe gudi kalailamiyale ebe gudi ebe atumu wiya: wokopima: keda:iya. Ebe mabuma: A:igako ebe Godote Sainai Ununomo Damelalo dawokalimiya ebe Totomu Tabamo tudila:o tanalono nopo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, piyate ebe nopeno elawo magumulo dilukuliona ibi wiya: wokopila, iba:te woko osiyodilo magumulo kawokawo

temeteme kapiya biyatawaonakoma:na:.
 25 Ega:walo a iyatawala Sainai Damelate Ala:biya
 opolo itana, ebema: ebe damela ebe ulila,
 ebe Yelusalema kawo duliyomolola, mabu me
 tetelo Yelusalemalo dilukuliona ebe Yu epo
 bibilinomate Godokono Totomu Tabono elawo
 magumulo eba ilukulinalo wiya: wokopima:
 eda:ona.

26 Wiyasiya Godokono Unu Duliyomololo
 ditana ebe oli Yelusalema duliyomolono
 tanalo iyanomola. Ebe duliyomolo ebe
 A:ibalayamakono nani kamiyale Selako
 keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebe a
 nanitabokobi midipino menokola, ebema:
 piyate nanitabokobi midi magumulo dilukuliona
 iba:te ibino temeteme woko magumune iyalo
 maimiote, me tetelo woko osiyodilo magumulo
 tutupima: eba eda:olo wiya: temeteme woko
 walo a:kosiyodilonama:na:. 27 Numa:la:,
 Selate tete geyageyanomolo gudia:noma: eba
 eda:nalo, Godote kebe nani tabo ebeno awi
 A:ibalayamatamo dopamo degiya, ebete ebe
 tabo malagidilolo Selako ebo walubiya Aisa:keko
 kalaima:. Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo
 idite ma kunu gena,

“Ta:li kamiyale, modobola a:ma: nekalakala!
 Iyo, a:ma: dopamo gudu alaimia:noma:
 deda:wenamiya,
 a:imano tabo madodo unamo adipatelo
 kalakala kawonomamo nawokalima!:!
 Nanitabola, epate pok
 kuba ta:li kamiyalema: degelanamiya,

ebe kamiyalete gudi bilibilinomo kulaemene,
 ebene ebeno gudino uwomute dopamo daidiya
 ebe   kamiyaleno   gudino   uwomu
 ka:nodolimene.”

²⁸ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: Godokono gudilata mabu ebete iyalo tetelo la: walubilima: nanitabonomolo degiya, la: ebe tabono elawo magumudo awokalaimata, Aisa:kete dopamo ebeno nani tabono tanalodo keba kunu kawokaliyale eba kunu. ²⁹ Nanitabola, A:ibalayamako tetelo ebeno gudi magumulo potele epono kateneno ubi tanalodo dawokaliya, ebe dopo gudute ebeno ekawitamo kawokawo temeteme ikameonaki mabu ebe iyatawala, ekawite Godokono Uliyanano anoano walubi tanalodo awokaliya. Numa:la:, me tetelo atu tanalote walo na:kemaigana, Totomu Tabono elawo magumulo wiya: wokopima: deda:ona, iba:te kawokawo temeteme a tutupima: eda:opiatamo ikaeamenaka. ³⁰ Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabote a keba kunu kiyatuamenale? Iyo, Godote A:ibalayamako ma kunu aniya, “Modobola, a:ma: wiya: wokodawa kamiyale ebeno gudago la:godone iyabaiamo nalibola:. Nanitabola, a:ma:le a:imano nani kamiyale godolo duma:wia, ebe nani gudunomago a:imano dopo gudute a:imano dogodogo inamabu magumulo kapiya apu idi a:kelaemene, ao, ebe dogodogo inamabuate a:imano nani gudu kapiyagodolo na:pola:namene!” ³¹ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, wiya: woko

temetema:go dosiyodilona a ebe kamiyaleno gudi keba kunula:ka: eba kunua:. Ao, a nanitabokobi midi magumulo tutupima: eda:onama:, ebema: a nani kamiyaleno gudila ega:walo ale aimano Nabiwigodone wadewade walubi tanalo buwatenakoma:.

5

*Kelisoko Magumulo Tutupima: Deda:ona Iba:te
Totomu Tabono Elawo Magumulo Walo Ilukulinama:
Modoboa:*

¹ La: numa:la:, Kelisote kewa olotolowalo a tutupima: a:midya ale ebeno tutu okoli magumulo nanitabonomolo kilukulinama:, ebema: modobola la: ebe tutu okoli magumulo kodakodalo eba lamota:onalo lumagi idino wiya: temeteme woko tanalono gubi magumamo walo akonopila:oala.

² Naimano tabo wadenomamo nolowiala:. Na Polote me tanalo la: Yua:pi dubu analemata, la: lumagi idino kuba wokiamo tudila:wete Yu epono tama itamida pukala la:imano apa:mo delawa:ema, ebe tanalodo la:le la:imano woki ma kunu kawokalimamota, Kelisote la: mabuma: dosiyodiliya la: ebe tanalo dologala inamabuma: eba midinalo iyabajamo ba:idiloma: wagelenamata. ³ Ebema: nale la: kapiya tete ida:mo kawiya walo nakanalemata, la: magumulo dubu idite Yu epono tama itamida pukala delaemene, ebe tetene wagilimite ebete Totomu Tabo epetapino tanalo bilibilinomamo na:tuduwanakomene ebeno kuba wiyyate ebetamo pekapoma! ⁴ Eiye! La: piyate Godokono

Totomu Tabamo tudila:o tanalodo ebeno tuputupupima: eda:oma: dowagela:wenama, la: a:ka:tuwa: la: Kelisogodone iyalo iyailimata, iyo, la: Godokono nilakapolo gito ikaeame tanalone olobila:iyamata. ⁵ A nanitabokobi midipiate wiyasiya olowiolo nemakopelenama:, Godote aimano nanitabokobi midi tanalodo woko eba osiyodilonalo ebe a:ka:tuwa: ebeno Uliyanano elawamo a ebeno nani tuputupupima: ka:midimene. ⁶ Ebema: nanitabola, a Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, ale Yu epono tama itamida pukala iyalo delawiyama: ebe kawo tanaloa:, ega:walo ale lawea:pima: deda:onama: ebe tanalo atumu kawo tanaloma: keda:na:. Numa:la:, kapiya tanalonomote kawoma: eda:na, ebe tanalo ebe aimano nanitabokobi midi tanalote aimano nilakapo awokalimi tanalodo woko dosiyodilona ebe tanalola.

⁷ Eiye! La: dopamo la:imano nanitabokobi midi gabodo elawonomamo tolaimata, sukulu gudino kalakala egelalo iba:te keba kunu ka:puila:onake eba kunu. Ebema: la:imano agowa ukamidadawama: potele kedile? Iyo, la:le dopamo Godokono nanitabo tanalo olowiawete ebe tanalamo tudila:o dowagilima:ima, ebe tanalo pokono osiyodilo tanalodo katepaima? ⁸ Numa:la:, Godoko la:imano agowa ukamidadawa:, ao, ebe dopamo la: nanitabokobi midi tanalamo deka:la:mitia ebe dawala.

⁹ Ega:walo me tanalo idila. Epate ma kunu gelana, “Palowa bae kokalima: kamiyalete gamagamaimino tuwae inamabu kelenomo palowago dekapiyailaemene, baete a:ka:tuwa:

ebō kegamagamamene.” Ebema: numa:la:, eba kunu la:imano taneba magumulo kuba woki da:pesonomote ditana, ebe a:ka:tuwa: kawoma: ebo keda:mene. ¹⁰ Wiyasiya kalakala kawonomola, la:la, nala, a bilibili linomate Kawodawa magumulo kapiyama: eba eda:onalo na me tanalo nanitabokobi na:midinamo, na me tetelo la: walo dakanaletama la: me tabono tanalone a:kolobila:ema. Ebe mabuma: potele woki bilibili tanalo la:tamo ikalaema: dowagelena, na ebe lumagino tanalo iyatawa:, wiysiya Godote ebeno tanalo eba iyatawalo kuba wiya ebetamo nanitabonomolo kikaemene!

¹¹ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, numa:la:. Nale Wade Tabo kiyawao magumulo nanitabokobi midipi dubate Yu epono tama itamida pukala laema: ibi nanaletaleka:, Yu epo magumulo idite natamo temeteme a:kikanamena:. Nanitabola, dopamo nale ebe tanalo kawo tanalonomoma: genakimo, wiysiya nale me tetelo Kelisote kewa olotolowalo da:iya ebe tanalono magumu kapiya awokalimilo tabo ebo kiyawaonakomo, iyo, me mabuma: epetapiate natamo dowaoe kawokawo temeteme gito ikanamenaka. ¹² Eiye! Ibi piyate tama itamida pukala lawe tanaloma: la:tamo woki bilibili tanalo dikalametana ebe dubula, ebema: nale ibi mabuma: naimano ubi ma kunu iyatinamo, modobola iba:te la:tamo tanalo idi osiyodiloa:no wiysiya ibi a:ka:tuwa: ibino tama kubanomamo eba iyaililo ibino gudi osiyodilole gabote nolopoligadigamene!

Godokono Uliyanano Elawamo Ilukuli Tanalo

¹³ Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nanitabola, Godote la: ebeno tutu okoli tanalamo eka:la:miata. Wiyasiya la: nanisiwale, ebeno tutu okoli tanalo magumulo eba ilukulinalo, ebe tanalone la:le la:imano kateneno kuba ubi tanalamo tudila:oma: modoboma: akogelala:. Modobola la: wiyasiya la: magumulo epetapiate epetapi nilakapolo eba malagidilolenalo nowalubiuinakiyal:a:, wiya: wokopiate ibino woko namutupiatamo woko keba kunu kosiyodilone eba kunu. ¹⁴ Nanitabola, Godokono Totomu Tabo bilibilinomo magumulo kebe totomite kawonomoma: keda:nale, me totomu ebe “A:ma: a:ka:tuwa: a:ma: demalagidilawena, eba kunu a:ma: tatalilo dokolina, modobola a:ma:le ebe lumagi nilakapolo nemalagidilona.” Iyo, potele me kapiya totomuamo nanitabonomolo da:tuduwananako, ebete ebe tanalodo Godokono Totomu Tabo epetapi bilibilinomamo atumu a:ka:tuduwananako. ¹⁵ Wiyasiya gaagaate gowela tetelo keba kunu kowagelenake, eba kunu la: magumulo idite idi kubaima: daloua:wenakoma, la: nanisiwale! Diyala, la: bilibilinomate gowela magumulo da:ba:elaoma!

¹⁶ Ebema: nale la: analemata, Godokono Uliyanano elawamo eba wapata:lamenalo la:le la:imano kateneno kuba ubi tanalamo gito akotudila:oala:, ¹⁷ mabu lumagino kateneno ubi tanalate Godokono Uliyanano ubi tanalo eba odiyobolenalo, Godokono Uliyanano ubi tanalate ebe lumagino kateneno ubi tanalo atumu na:kodiyobolena. Nanitabola, ebe

tanalate kubanomamo gowelana, ebema: la: nanitabokobi midipiate Godokono Uliyana eba kalakalaiminalo, la:le la:imano kateneno ubi tanalamo gito tudila:oma: modobo:a:. ¹⁸ Numa:la:, la: Godokono Uliyanano elawamo ebeno ubi tanalamo da:tudila:wenakoma, ebe tetelo la: tutupima: eba eda:onalo ebeno Totomu Tabono temeteme tanalono elawo magumulo walo a:kilukuliawenama.

¹⁹ Nanitabola, epo iyatawanomola kateneno ubi tanalone kebe tanalate kemaimionale. Ebe iyaiya tanalo ebe kamiyale ega:walo buwelememe pilo tanalo, ega:walo tepo magumuno kuba daley a woki awokalilame tanalo, ega:walo buwelemela:tamo kateneno kuba ubi tabo gela tanalo, ²⁰ ega:walo ida:da:lino uliyana amamalatele tanalo, ega:walo giwali osiyodilole tanalo, ega:walo gowelao tanalo, ega:walo apamineateui tanalo, ega:walo lumagi idino inamabuma: dowa tanalo, ega:walo tepo magumune ela maiga tanalo, ega:walo lumagite ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya malagidilo tanalo, ega:walo epo iyaiya anagiyamidale tanalo, ²¹ ega:walo lumagi idino wade mailono tanalom:a: dowa tanalo, ega:walo gamoda nio tanalo, ega:walo ilipo soliyomu osiyodilole tanalo, iyo, me ebe iyaiya kubakuba tanalo bilibilinomola. Nanitabola, piyate ibino kateneno kuba ubi tanalamo da:tudila:ona, iba:te ebe tanalo bilibilinomo ega:walo ebakobako kuba tanalo epetapi atumu a:kosiyodilolenaka. Ebema: nale la: dopamo kawiya keba kunu kanaletima eba kunu walo nakanalemata, la: nanisiwale! Piyate

makomako kuba tanalo dosiyodilolenaka, iba:te Godokono Kawo Elawodawano duliyyomolono wadewade dogodogo tanalo nanitabonomolo a:kuwatema:na:.

²² Wiyasiya lumagino okoli magumulo Godokono Uliyanano da:imit demaigana, ebe da:imit golanomoma: eba eda:nalo ebe magumulo wadewade tanalate ba:pola:nama:na:. Ebe iyaiya tanalo ebe epetapi nilakapolo malagidilole tanalo, tepo magumuno kalakala tanalo, milo tanalo, temeteme magumulo kodakodalo lamota:ona tanalo, nigologolopiatamo nilakapo awokalimi tanalo, epetapi gito walubili tanalo, nanidawama: eda: tanalo, ²³ lumagi ebe a:ka:tuwa: ebe opamo iyati tanalo, ega:walo kateneno ubi tanalamo tuduwata: tanalo. Nanitabola, piyate makomako tanalo dosiyodilolenaka, ibi kuba osiyodilolepima: ka:la:ima: totomu tabo idite me opo kawonomolo kitana:. ²⁴ Iyo, numa:la:, piyate ibino kateneno kuba ubi tanalo elawoelawonomo danakapulamiya, iba:te Ya:su Kelisokono nani epoma: eda:ona.

²⁵ Ebema: modobola ale Godokono Uliyanano iyaiya ubi tanalo bilibilinomamo ba:tudila:onakoma:, mabu ebete ebeno nanitabo igilo atamo iyalo ikaeamiya. ²⁶ Ebe mabuma: a a:ka:tuwa: a walogoema: modoboa:, iyo, ale mibomibо tanalo epetapiatamo gito a:kikalaema: ega:walo ale epetapino inamabuma: iba:tamo a:ka:dowaoma:.

Nanitabokobi Midipi Magumulo Idite Idi Nilakapolo Nowalubinakomene

¹ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: magumulo idite kuba osiyodilo tanalamo da:negamene, modobola la: piyate Godokono Uliyanatamo da:tudila:wenama, la:le ebe wadenomamo nowalubiyala: ebete kuba osiyodilo tanalone kolobigama:. Wiyasiya la:le ebe lumagitaro nilakapo awokalimi tanalodo ebe eba walubilo, ebe atu tetelo la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo wadenomamo nulamenakiyalal:, la:le Saitanakono elemasigi tanalamo atumu ka:na:guda:wekapoma:.

² Ega:walo tete epetapilo la:imano iyaiya tepo magumune demaimionaka ebe mibomibo tanalo tutuma: ka:midila:ema:, modobola la: epetapiate epetapi nowalubiuinakiyalal:, mabu la: ebe osiyodilo tanalodo Kelisokono kawo totomuamo ba:tudila:onakomata. ³ Wiyasiya la: nanisiwale. Godote a egegepima: eba genalo, wiysiya a magumulo idite ebino wokilo ebe a:ka:tuwa: ebe kawodawama: da:midimene, ebe a:ka:tuwa: ebe a:da: kelemasigmene.

⁴⁻⁵ Ega:walo la: nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo, modobola idite damolama: eda:no ebe a:ka:tuwa: ebino woko osiyodilono iyaiya tanalo wadenomamo eba ulamenalo, ebino osiyodilole tanalo Godokono mulo wokiamo nanagilamenakomene, ebene ebete ma kunu kiyatawamene ebe osiyodilole tanalo da: wadewadenola: o da: kubakubanola: Iyo, ebe tetelo ebe lumagite nanitabokobi mididawa idino tanalo anagiyamidamea:no,

ebe a:ka:tuwa: ebeno okoli tanalo kapiya
 eba malagidilolo Godokono wadewade tanalo
 dulaemene, ebete nanitabo kalakala ebo
 kelaemene.

⁶ Ega:walo me tanalo idila. Kebe lumagite Wade Tabono iyatulame tanalo Godokono wokodawa idigodone duwatenako, modobola ebete ebe iyatulamedawa ebeno maniamo ega:walo inamabu epetapiamo wadenomamo nowalubinakomene.

⁷ Ebene la: a:ka:tuwa: la: a:da: akomasigila:la:, lumagi idite Godoko malogolo ebe daedaledawama: demalagidilona, ebete walone ilipo kawonomo kelaemene. Nanitabola, lumagite kebe inamabu ebeno pali damelamo damiomene, walone tetelo ebe atu inamabuate da:noloma:na: ebete gito kenaomene. ⁸ Ebene lumagite ebeno kateneno ubi tanalamo tuduwataate kuba tanalo damiomene, ebe osiyodilo tanalone a:e wiylate pemaigate ebe gito ka:pelaemene, wiyasiya ebete Godokono Uliyanano ubi tanalamo tuduwataate wadewade tanalo damiomene, ebe tanalone ebetamo uwomua: igilo wiylate ka:pemaigamene. ⁹ Ebema: modobola a aimano wadewade osiyodilole magumulo elawoa:noma: a:keda:onama:, mabu ale elawoa:noma: eda:oa:no walone tetelo a aimano wadewade wiya kuwatemalema:, lumagite pali woko osiyodilo magumune wadewade inamabu keba kunu kuwatenakole eba kunu. ¹⁰ Me mabuma: kebe tetelo a wade tete duminakoma:, modobola a wade walubi tanalo biyatinkoma: iyaiya epo bilibilinomatamo, iyo, ebe wadewade osiyodilole tanalo magumulo modobola ale dopamo

nanitabokobi midipi kapiya alailame epo
kawonomamo bemalagidilolenakoma:.

*Polote Leta Uwomu Apulo Galesiya Sosi Epo
Walo Da:ka:totomulateliya*

¹¹ Ebene me leta uwomu apulo na Polote na a:ka:tuwa: naimano kotamo tabo dakulolemo, la: me kapiyakapiya kawokawo akulole tabo nulama:la:, iyo, lumagi idite me uwomu tabo kaku-lolea:.

¹² Numa:la:, piyate la: Yua:pi dubu kawiya danaletanaka Yu epono tama itamida pukala kelawa:ema:, ibi piyate ibi a:ka:tuwa: ibino unu tama osiyodilole tanaloma: dowalogolena ebe dubula. Nanitabola, iba:te ibino tabamo ebe temeteme la:tamo ikalamenakota mabu ibi me tanaloma: na:toletoleona, Kelisote kewa olotolowalo da:iya iba:te ebe tanalono nanitabo magumu dawokalima:na:, Yu epo epetapiate ebe mabuma: iba:tamo kawokawo temeteme da:bikalaema:na:. ¹³ Eiye, ebe dubate tama itamida pukala kawo tanalonomoma: eba gelanalo, iba:te wiyasiya Godokono Totomu Tabo epetapi gito wakalaminaka! Ega:walo ibino kuba osiyodilo tanalo idi ma kunula, ibi ubila la: Yua:pi dubu iba:godone tama itamida pukala delawa:ema, la:le ibino ubi tanalamo eba tudila:olo ibi a:ka:tuwa: ibi ebo kowalogolema:na:.

¹⁴ Wiyasiya naimano tanalo eba kunua:! Aimano Kawodawa Ya:su Kelisote kewa olotolowalo da:iya, nale ebe tanalono magumu kapiya eba awokaliminalo ebo bamamanamo. Nanitabola, ebe magumudo me opono amama

tanalono elawote naimano tepo magumulo iyalo olopoligadigiya, iyo, me opono iyaiya amama tanalo kuwatema: naimano ubi tanalate a:elaiya. ¹⁵ Ebe mabuma: lumagite tama itamida pukala delaemene ebe tanalo kawo tanaloa:, ega:walo lumagi idite lawea:dawama: deda:mene ebe tanalo atumu kawo tanaloa:. Kapiya tanalonomote kawoma: deda:na, ebe tanalo ebe lumagite Godokono elawamo ebno oli gudumu dawokalamene ebe tanalola. ¹⁶ Ebema: numa:la:, piyate me wokiamo da:tudila:onakoma:na:, modobola Godokono milo ega:walo lumagitamo kuba wiya ikamea: tanalo ebete iba:tamo nikalamenakomene, mabu ebe epo kapiyate ebno nani Isalaela epoma: eda:ona, epetapia:.

¹⁷ Ebene me leta uwomu apulo nale la: kawiya ma kunu analemata, Ya:sukono wiya: woko mabuma: na dopamo kawokawo temeteme magumulo eba okolinalo, iyaiya tete epetapilo nanitabokobi midia:piate naimano ape bugomokobi a:midinakiya, iyo, epate ebe bugomo naimano apelo eba ulamenalo ebo iyatawaonaka, na Ya:sukono wiya: wokodawala. Numa:la:, nale dopamo iyaiya temeteme bilibilinomo epetapi uwatenakimo, ebema: me tetelo modoboa: idawate natamo temeteme idi walo ikanaema:.

¹⁸ O naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la: bilibilinomono tepo magumulo nitanamene. Me ebe naimano tabo uwomula. Taula.

**GODOKONO WADE TABO
The New Testament in the Fly River dialect of the
Tabo language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long
Niugini**

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Mar 2024 from source files dated 4 Mar 2024

cbbd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7